

مهدی بهادران، تهیه کننده:

با کمال میل به خواسته میهمانان احترام می گذاشتیم

چگونه از جیوگی سال ۹۴ به «اصیل» رسیدید؟

ورود به فضای علوم اجتماعی و جامعه شناسی دیدگاه خاصی به آدم می دهد تا سعی کند مردم جامعه را بیشتر بشناسد و با آن ها در ارتباط و در تعامل باشد، از این رو همواره علاقه داشتم در محدوده خود تأثیر گذار باشم و به این نتیجه رسیدم که کار رسانه ای می تواند این اثر گذاری را داشته باشد. کار کردن در این حوزه برای من جذاب بود تا ذهنیات خود را به این وسیله به مخاطب منعکس کنم. همیشه افراد اثر گذار در جامعه و انتقال تجربیات آن ها برای من جذاب بود در نتیجه تصمیم گرفتم تجربیات زندگی افرادی که مسیر خود را با سختی و پشت کار دنبال کرده اند را به اشتراک بگذارم. با همفکری که با حسن بینا به عنوان کارگردان و دوستان دیگر داشتم، تصمیم گرفتیم «اصیل» را با همه سختی هایی که داشت بسازیم و به بخش برسانیم.

با توجه به سختگیری هایی که اینگونه افراد در مقابل دوربین و دیده شدن دارند، چگونه برای حضور در برنامه مجاب می شدند؟

مقاومت برخی میهمانان بیشتر به دلیل مأخوذ به حیا بودن، فروتنی و شکست نفسی آنان بود، برخی از دعوت شدنشان به ظاهر شدن مقابل دوربین، خیلی تمایل نشان نمی دادند و نیاز به ایجاد یک آمادگی ذهنی، طی جلسات متعدد برای پذیرش حضور در برنامه داشتند. با توجه به اینکه بیشتر میهمانان و دعوت شدگان، چندان رسانه ای نبوده و خیلی با دوربین آشنا نبودند در نتیجه در برخی موارد در حین ضبط وقفه هایی پیش می آمد. گاه در فاصله به وجود آمده، از ما می خواستند که نکاتی را به گفته هایشان اضافه کنند یا مواردی را دوباره بیان کنند - هر چند با این کار زمان ضبط طولانی و زمان بر می شد - اما گروه با کمال میل، ضبط را دوباره تکرار می کرد تا به خواسته میهمان احترام گذاشته و نظر او را تأمین کند. اما اگر بعد از رفتن از سر ضبط این درخواست صورت می گرفت، امکان تکرار ضبط یا افزایش زمان فیلمبرداری برای گروه مقدور نبود.

تا کنون چند قسمت از برنامه ضبط و پخش شده و قرار است کلا پخش چند قسمت دیگر را شاهد باشیم؟

این برنامه با حمایت بنیاد ملی نخبگان در ۱۶ قسمت ساخته شده که فیلمبرداری آن به اتمام رسیده است و در حال حاضر در اواسط پخش آن هستیم.

باز خوردهای «اصیل» فعلی که از شبکه دو سیما پخش می شود، به نسبت باز خوردهایی که دو سال قبل از «اصیل» شبکه پنج سیما گرفتید، چگونه بود؟

علاوه بر تجارب خاص میهمانان، بین المللی بودن اغلب آن ها، مورد توجه مخاطبان واقع شده است. با توجه به اینکه وایرال شدن در فضای مجازی کار آسانی نیست، اما فرم ساده و مینیمال برنامه موجب شده، هر مخاطبی با دیدن ابتدای برنامه تا پایان، آن را دنبال کند. ضمن اینکه در این برنامه، فرم در خدمت محتوا بوده در نتیجه برای بینندگان به لحاظ محتوایی جذابیت داشته و مورد استقبال قرار گرفته است. در واقع از هر دو فصل، فیدبک های خوبی گرفتیم و معمولاً در دایرکت ها، از مخاطبان پیام های شخصی درباره برنامه دریافت می کنیم اما در فصل جدید که از شبکه دو سیما پخش می شود، به دلیل سراسری بودن این شبکه، درصد مخاطب بیشتری نسبت به شبکه ۵ داریم.

سبک و سیاق متفاوت اجرایی مجریان چقدر در جذب مخاطب تأثیر داشته است؟

با علم بر اینکه یک برنامه گفت و گو محور، به واسطه مجری آن برنامه شناخته می شود، اما استفاده از دو مجری با سبک و سیاق متفاوت در اجرا جزو ویژگی های این برنامه به حساب می آید. هر چند که نمی توان دو اجرا را در مقایسه با یکدیگر قرار داد لذا همین تفاوت ها توانسته در جذابیت هر یک از فصل های برنامه نقش داشته باشد. طوری که در صورت ادامه دار بودن فصل های دیگر برنامه، سعی خواهد شد این تنوع اجرایی با دعوت از سایر مجری ها حفظ شود.

آیا لزوم استفاده از میان برنامه ها را برای یکنواخت نبودن برنامه ای گفت و گو محور، موثر می دانید؟

با توجه به فراز و فرودهایی که در صحبت های میهمانان وجود دارد، خیلی نمی توان این گفت و گو ها را یکنواخت دانست. ضمن اینکه در حین گفت و گو از عکس هایی که میهمانان در اختیار ما گذاشتند و مرتبط با صحبت های آن ها استفاده کرده ایم تا بیننده از اتفاقات عنوان شده در گفت و گو، تصویرسازی کند. البته با توجه به محدودیت زمانی میهمانان که فرصت جمع آوری و ارسال فایل های آرشیوی را نداشتند، شاید وجود چنین تصویری می توانست در جذابیت صحبت های میهمانان نقش پررنگ تری داشته باشد.

محمدحسن بینا، کارگردان:

«اصیل»؛ نیاز نسل جدید به الگوهای تازه و غیر تکراری

از ما و برنامه «اصیل» حمایت مالی کردند. در واقع سوژه های ما یک جمعیت ۳۰۰ نفری به ۱۶ نفر رسید. با توجه به ارتباطات وسیع در این حوزه و طبق پروژه های قبلی از جمله فصل نهم برنامه «چرخ» که برای شبکه چهار کار کرده بودیم تقریباً با ۱۸۰ نفر شخصیت علمی، کارآفرین و موفق کشور در این برنامه مصاحبه شده بود که از لینک های ایجاد شده، ما به ۳۰۰ نفر رسیدیم. با همفکری محسن رستمی، سردبیر و مهدی بهادران، تهیه کننده حدود یک ماه کامل درباره این سوژه ها گفت و گو کردیم تا توانستیم کم کم آن ها را با توجه به ملاک هایی که مد نظر داشتیم غربال کنیم. ملاک هایی مثل واقعی بودن این سوژه ها که رزومه و فعالیت هایی که در عناوین آن ها مشاهده می کنیم ساختگی، فیک یا شوآف نباشند و این نیازمند تحقیقات میدانی و دانشگاهی بود. یا مثلاً افراد مد نظرمان به وسیله رانت، بالانیا شده و مدارجی را کسب نکرده باشند و در نهایت اینکه این افراد جلوی دوربین جذاب باشند یعنی بتوانند خوب صحبت کنند. اگر سوژه انتخابی - به لحاظ بصری و تولید رسانه ای - این توانایی را داشت، به برنامه دعوت می شد. ضمن اینکه تجربه های او نباید تکراری بوده و صرفاً از عناوین جذاب در رزومه و معرفی خود استفاده نکرده باشد، مثل دانشگاهی که فرد در آن تحصیل کرده یا مدرکی که از فلان موسسه معتبر در خارج از کشور دریافت کرده است.

درواقع در بحث راستی آزمایی مراحل سختی را در پیش داشتید؟

بله معمولاً بعد از همه این غربالگری ها قبل از ضبط هم با میهمانان گفت و گو می کردیم و پیش تولید طولانی داشتیم، در همین گفت و گو ها متوجه نقصان برخی از ملاک های مورد توجه خود، می شدیم. در یکی دو مورد هم در هنگام ضبط وقتی میهمان در مورد مدارک علمی یا فعالیت های خود صحبت می کرد، متوجه تناقضاتی شدیم که مجبور به حذف کل مصاحبه شدیم.

دلیل استفاده از دو مجری با سبک و سیاق کاملاً متفاوت در دو فصل «اصیل» چه بود؟

مجری فصل قبل ما محمد دلآوری، معمولاً روحیه کنجکاوانه و جسارتی برای کشف مسائل دارد که در جاهایی برای مخاطب جذاب است. او دارای نگاهی متفاوت به افراد است که به واسطه آن بر برخی راستی آزمایی ها را در لحظه انجام می دهد و به مخاطب ثابت می کند که شخصیت این میهمان واقعی است. ضمن اینکه معمولاً برنامه هایی که او مجری آن ها بوده میهمانان یا مسئول بوده اند و یا در جایی سمتی داشته اند، در نتیجه می بایست با لحن مطالبه گری با میهمانان صحبت کند. در برابر این نگاه مدل نگاه محمدرضا مقدسیان قرار داشت که همراه تر و صمیمانه تر و با احترام بیشتری توأم بود. مهمترین نکته در مورد او، گوش دادن به صحبت های گفت و گو شونده است؛ چیزی که امروزه در تاک شوها می بینیم آن است که مجری اصرار به ثابت کردن خود دارد و ذهن مخاطب از هدف اصلی یعنی، میهمان منحرف می شود و توجه او به مجری معطوف می شود. فاکتور مهم گوش دادن موجب می شود تا شنونده، صحبت های میهمان را کاملاً درک کند که معمولاً کمتر اتفاق می افتد. به هر حال استفاده از هر دو مجری تجربه خوبی برای ما و شاید تجربه متفاوتی برای خود آن ها بود که در کل رضایت داشتیم.

«اصیل» شبکه دو امروز با اصیل شبکه پنج ۱۴۰۲، چه تفاوت هایی دارد؟

این برنامه یکی از دغدغه های شخصی ما بود که یک فصل آن دو سال قبل در شبکه ۵ سیما و بخش دیگر آن امسال از شبکه ۲ سیما پخش می شود. «اصیل» قرار است با پیدا کردن الگوهایی در جامعه و معرفی آن ها در یک فرم ساده به مخاطب، در قالب یک گفت و گو صمیمانه از چهارچوب های رسمی معمول دور شود. در این راستا قرار است ساخت آن در قالب یک برنامه بلند مدت با مجریان متفاوت، ادامه داشته باشد. هر چند که چنین برنامه هایی به مجریان خود شناخته می شوند، اما اولویت ما در برنامه بیشتر میهمان است و هر مجری که به برنامه دعوت می شود با نگاه خود، در یک فرم مشخص، به شخصیت میهمانان می پردازد و آن ها را به مخاطب معرفی می کند.

این ایده و علاقه چگونه شکل گرفت؟

با توجه به تحصیلات تهیه کننده در حوزه جامعه شناسی و خود من در زمینه علوم انسانی و مردم شناسی از ابتدا به چنین مباحثی علاقه مند بودیم. از آن جا که حس می کردیم الگو سازی در برنامه های تلویزیونی خیلی کم است و اصولاً یک تعداد سلبریتی های مشخص همیشه هستند. به همین جهت ما افرادی که ممکن است بسیار جذاب تر باشند، صرفاً به دلیل اینکه رسانه ای در اختیار ندارند و کسی آن ها را کشف نکرده است، غافل مانده ایم. در نتیجه توجه به اهمیت نیاز نسل جدید به الگوهای تازه و شناخت به اصطلاح، آدم حساسی های این مملکت که تجارب متفاوت و متنوعی دارند، ما را برای ساخت و ادامه این برنامه مصر کرد. مانند کسی که در خارج از ایران اثر گذار بوده و انجمن ملی مغز و اعصاب آمریکا را تأسیس کرده یا معلم ساده ای که چندین نسل را تربیت کرده و به نوعی روی افراد جامعه اثر بخشی داشته است که بعدها تبدیل به چهره های شاخص در جامعه شده اند. در کل هدف ما شناسایی طیف گسترده ای از افرادی که قابلیت این را داشتند که تجربه های جدیدی را منتقل کنند و حرف های تازه بزنند، ضمن اینکه تکراری هم نباشند، بود. قرار است تا هر زمان که در توان مان باشد این برنامه را ادامه دهیم تا جایی که یک مجموعه کامل از طیف های مختلف در اختیار نسل جدید بگذاریم که قابلیت تبدیل به الگو شدن برای این نسل را داشته باشند.

آیا در اطراف خود نیز با چنین افراد اثر گذاری که قابلیت معرفی شدن، دارند، مواجه بوده اید؟

بله، با توجه به اینکه دفتر کاری من در داخل دانشگاه شریف است، با طیف مختلفی از دانشجویان، افراد دغدغه مند در طیف علوم اجتماعی، افرادی از بین همکاران و دوستان مواجه می شدیم که با توجه به شناختی که از توانایی های این افراد داشتیم همواره به دنبال ایجاد بستر و فضای مناسب برای معرفی و شناساندن چنین افرادی به جامعه بودیم.

نقش بنیاد ملی نخبگان در معرفی میهمانان برنامه و روند انتخاب سوژه ها چگونه بوده است؟ این بنیاد به دلیل هم راستایی با اهداف ما، بیشتر از ایجاد بسترهایی برای معرفی افراد موفق و موثر در جامعه،

